Skamstrup Møllelaug

1992-2017

ZZ. september 25 års jubilæum

Jubilæumsskrift for Skamstrup Møllelaug

- det klinger da dejligt i ørerne, specielt når man lige har været en tur på møllen og hørt vingerne suse i vinden.

Det er på alle måder en fantastisk indsats, der er gjort gennem årene for at nå det imponerende og smukke syn, der kan ses milevidt omkring - i hvert fald, når vejret er klart. Men det er mindst lige så fantastisk, at så mange frivillige og medlemmer har bevaret interessen gennem alle årene, og at nogle har fundet arbejdet så spændende - og hyggeligt - at de har holdt ved - enten alle - eller de fleste af de 25 år.

Men hvordan startede det hele egentlig? Nogle vil kunne huske noget om flere tidligere forsøg på at restaurere møllen, andre kan huske historien om en rig amerikaner og andre igen noget helt tredje.

Forhistorien for møllelaugets tilbliven er - for mig i hvert fald - grundstenen, som hele møllelauget er bygget på. Jeg kontaktede derfor den tidligere bager i Skamstrup, Niels Ebbe Johansen, for at høre hans version. Han fortalte:

Som kunde i bageriet kom købmand Bech fra Løve. En dag spurgte han ind til, hvad der skulle ske med Skamstrup Mølle. Han havde nemlig kontakt til Warren Andersson fra USA, som tidligere havde støttet Løve Mølle med et større beløb til renovering og nu gerne ville støtte Skamstrup Mølle med et beløb, som ville bringe møllen tilbage til det, den var en gang.

Warren Andersson var gift med en datter, Lillian, fra det gamle gartneri i Skamstrup, Skamstrupvej 23, og hendes interesse for møller stammede formentlig fra hendes 3 brødre og far, som alle arbejdede på møller. Pengene, som han ville støtte møllen med, havde han tjent som CEO for et større amerikansk firma, Union Carbides, som drev virksomhed i Indien.

På opfordring fra købmand Bech tog Niels Ebbe Johansen derfor kontakt til bl.a. Kristian Lund-Jensen og Knud Nielsen. Efter en snak med Henning og Bjarne Bach, der i 1989 var blevet ejere af møllen, blev de enige om at prøve at etablere et møllelaug, som var forudsætningen for, at Warren Andersson ville støtte projektet.

Der blev nedsat en arbejdsgruppe bestående af Kristian Lund-Jensen, Knud Nielsen, Erik Johansen, Niels Ebbe Johansen samt Bjarne og Henning Bach. Gruppen tog kontakt til Andersson, men i december 1990 måtte projektet opgives, måske fordi Warren Andersson i forbindelse med sit arbejde blev part i en stor erstatningssag.

Egentlig ikke et rigtigt eventyr med en "happy ending", men interessen for møllen var for alvor vakt blandt skamstruppere og andre med interesse for møllen - der kom for alvor skred i tingene.

Lige netop derfor sidder du i dag med møllelaugets 25-års jubilæumsskrift i hånden - et skrift, som sammen med de mange medlemsblade, der er udgivet gennem årene, fortæller ikke bare møllens historie, men også - og ikke mindst - historien om alle Jer, der har gjort det muligt, at vi den 16. september kan fejre jubilæet på møllebakken.

Jeg håber derfor, at du også kommer denne dag, hvor vi har sat alle sejl både på møllen og til en hyggelig eftermiddag i hinandens og møllens selskab.

Mange hilsner Hanne

P.S. De opmærksomme læsere vil have set, at jeg har skrevet, at jubilæet fejres lørdag den 16., men at 25-års dagen faktisk først er søndag den 17. september. Det er ikke en fejl :-) - forklaringen er den simple, at vi i bestyrelsen faktisk også er blevet 25 år ældre og mente, at vi kunne trænge til en fridag efter dagens hurlumhej.

Skamstrup Møllelaug

1992-201>

I anledning af møllelaugets

25 års jubilæum

holder vi åbent hus for alle mølleinteresserede fra kl. 11 - 16

Vores møllere og svende vil køre med møllen, hvis vinden er med os, og er altid klar til en hyggesnak om møller.

I Caféen, som i dagens anledning er flyttet op til møllen, kan du blive trakteret med en let frokost eller en kop kaffe med "Møllekringle".

Der vil for børnene - og de voksne - være mulighed for at spille forskellige spil på møllebakken.

Alle er velkomne til en hyggelig eftermiddag på møllebakken.

EN STOR FORNØJELSE v/ John Christensen

Søndag den 18. juni i år var jeg på møllebakken i anledning af Landsmølledagen 2017. Jeg havde ikke været der i lang tid, men det blev en rigtig god oplevelse. Dejligt at opleve den gode stemning, dejligt at se møllevingerne dreje, kværnen i gang og mel i sækkene.

Det var en stor glæde og fornøjelse at se, at det jeg var en del af i mange år som formand for møllelaugets bestyrelse: møllerestaureringen - fungerede i bedste velgående drevet af "gamle møllevenner" - og nytilkomne møllere.

Men minderne fik også frit løb. Med en vis stolthed fortalte jeg min søn, Andreas, om alt det jeg selv havde været med i og til i de 14 år, jeg var aktiv. Han vil være møller engang.

Jeg er blevet bedt om at skrive lidt om de oplevelser og tildragelser, som møllearbejdet gav mig. Det vil jeg forsøge i det følgende.

SKAMSTRUP MØLLE (FRA 1872) I TIDEN 1992 – 1999.

FORHISTORIEN - FRA TANKE TIL HANDLING.

En forårsdag i 1992 var vi samlet til generalforsamling i Landsbyforeningen. En skør ide blev vendt i forsamlingen: "Skal vi ikke gøre noget ved landsbyens gamle forfaldne mølle?" Vi var nogle stykker, som var med på ideen og indbød i juni måned beboerne i Skamstrup til et møde for at lodde stemningen for at danne et møllelaug. Der var stor tilslutning og 17. september samme år blev møllelauget stiftet. Nu var der ingen vej tilbage !!!! De første medlemmer meldte sig og en bestyrelse sammensat bestående af: Hanne Bach, Gitte Falster Husballe, Ruth Christensen, Hans Husballe, Bent Larsen, Kristian Nielsen og undertegnede. Jeg fik æren af at blive formand.

GANG I DEN MED DET SAMME!

Allerede 1½ uge efter blev møllehatten og div. inventar pillet ned. En kæmpe kran var på plads på møllebakken. Samme weekend var vi på kræmmermarked i Mørkøv for at hverve medlemmer og sælge diverse mølleting. Den første store pengegave blev os til del fra en privat person: 20.000 kr. Straks efter fik vi en aftale i stand med Tornved Kommune om at få tilknyttet et beskæftigelsesprojekt til møllerestaureringen. Det gik ikke så stærkt med arbejdet, men det gik.

Anderledes stærkt gik det, da MØLLEBANDEN (frivillige medlemmer af møllelauget) blev etableret. Et fantastisk stærkt hold af "piger" og mænd begyndte et årelangt samarbejde. På et tidspunkt var vi omkring 40 møllevenner i Møllebanden og de praktiske opgaver, som blev udført. var utallige. Det udviklede sig til et sandt venskab, som gav flotte resultater: 2 møller blev restaureret og et møllehus blev bygget.

I 1994 holdt vi en kanon god fest i hallen hos daværende bedemand, Erik Johansen. Anledningen var, at møllelauget fik overdraget ejendomsretten på møllen af Bjarne – og Henning Bach. De fik 2 kroner hver: en i hånden og en på hovedet. Det var før inflationen! Festen sluttede ud på de små timer og ovennævnte Erik J. sluttede natten med godnatsangen: "Da hønsehuset brændte ...!"

MÅLET OG MIDLERNE.

I bestyrelsen skulle vi sørge for at skaffe penge, det var i sig selv en stor opgave. Mere end 100 fonde blev søgt, men de fleste penge kom ind via hårdt – men sjovt – arbejde som: Julemarkeder, andespil, loppemarkeder, møllevin og meget andet.

Jeg husker engang vi skulle have andespil. Ænderne opfodredes af gode møllevenner og vi kørte dem selv (på Bents lastbil) til slagtning. Et år gik de på folden nedenfor møllebakken. På dagen, hvor de skulle slagtes, styrtregnede det og vi gik i gang med at fange ænder i et sandt mudderbad. Vi så sjove ud bagefter!!

Julemarkedet og andespillet blev en tradition og foregår stadig. Æbleskiver, som er blevet fortæret i de mange år er utallige, ligesom antallet af fremstillede nisser m.m., fældede juletræer og møllevin er det. Det var - og er - et kæmpe arbejde. Alt sammen muliggjort ved frivillige hænder.

ARBEJDSDAGE.

Det var sjove tider med møllebanden. Det var som regel mig, der stod for at rekruttere folk. Det var bestemt ikke svært - sjældent gik jeg forgæves. Ved hver arbejdsdag - og dem blev der mange af - fik vi kaffe og morgenbrød og en "gammel dansk" til start. Henry Bisgaard havde sit eget glas. Det var dobbelt så stort, som vores andres!! Var Knud Petersen i godt humør - og det var han altid, når der var arbejdsdag - så startede han dagen med at recitere latinske ord fra omgangen ud over hele egnen.

En gang var jeg forhindret i at deltage på en arbejdsdag. Jeg skulle til Fyn. Men opgaverne var tilrettelagt og for at være på den sikre side, havde jeg skrevet en seddel med en hilsen og ønsket om en "god dag" og en formaning. Der stod: "Hold nu ikke for mange - og for lange pauser!" Det glemmer Poul-Erik aldrig.

En særlig nat jeg husker tydeligt, var den nat, da den nye møllehat blev fragtet fra Produktionsskolen Saltoftevænge. Det var spændende. Det var ikke hver nat en møllehat blev kørt af landevejene til Skamstrup. Men det blev gjort med stor professionel erfaring og dygtighed af Johs. Rasmussens vognmandsforretning i Svebølle, ledsaget af folk fra NVE.

SÅ FLOT – OG SÅ DEN VILDESTE ORKAN I 100 ÅR OVER DANMARK.

Alt imens gik årene og arbejdet skred frem. Møllen stod færdig i sensommeren 1999 og blev prøvekørt. Det gik godt. For første gang siden den 19. juli 1959 kørte møllevingerne. Kort forinden modtog jeg en flot pris som "Årets leder" af Lions Club i Tornved på 10.000 kr. Pengene tilfaldt naturligvis møllelauget, for det var ikke blot mig, der blev belønnet, men os alle. Vi var på møllerkursus i Løve og klar til at starte et nyt kapitel i møllens historie. Nu skulle der formales korn.

Men skæbnen ville det anderledes. En storm - ja orkan - ramte Danmark aftenen og natten mellem den 3. og 4. december 1999. Møllen brændte ned til grunden. Det var en sorgens nat. 7 års hårdt slid forsvandt på få timer. Der blev fældet mange tårer midt om natten ved foden af møllebakken.

Jeg må indrømme, at det tog hårdt på mig. Jeg var nærmest lammet i tiden derefter og havde mareridt om natten længe efter, især når det var stormvejr. Men heldigvis bevarede andre i bestyrelsen fatningen - vi tog beslutning om at komme i gang igen med en anden mølle. Og godt for det. Alt andet ville have været endnu en skuffelse for mange, som i årene forinden have bakket så meget op om restaureringen.

GISLINGE MØLLE BLIVER TIL SKAMSTRUP MØLLE.

EN NY START. ÅR 2000 – 2006.

Som sagt, så gjort. Den gamle mølle var gået op i luer. En "ny" måtte til. Vi fandt den i Gislinge. Efter en kort forhandling med ejerne af møllen købte vi den for 50.000 kr. i forsommeren 2000.

Som man gjorde i 1800-tallet med møllerne på volden i København, skilte vi møllen ad og bragte delene til Skamstrup. Vi havde fået en forsikringsgodtgørelse på 1,9 mill. kr. og det betød, at vi kunne ansætte Poul Erik Rasmussen som fast tømrer. Sammen med Knud Petersen blev mølledelene restaurerede, nye dele fremstillet og med en jætteindsats af mølleban-

den undervejs, blev mølleskelettet så rejst på møllebakken en forfærdelig regnvejrsdag i april 2001. En glædens dag for alle – trods regnen. Gejsten var fuldt tilstede hos alle, såvel hos de, som arbejdede praktisk, som hos de, der på alle måder støttede os undervejs, økonomisk som med diverse sponsorater.

Jeg tænker ofte på, hvor mange gange jeg har fået stukket en pengeseddel i hånden med ordene: "Til møllen". Det var en enorm glæde at møde den fortrolighed – men også et stort ansvar.

MØLLEHUSET.

Grunden til møllehuset var støbt inden branden. Så kunne vi ligeså godt gå videre, mens mølledelene fra Gislinge blev gjort klar til genrejsningen. I slutningen af 2002 stod huset færdigt. Mange af materialerne var genbrugsmaterialer, bl.a. hentede vi tegl, som netop blev udskiftet på kirkens våbenhus.

Julemarkederne blev genoptaget allerede i 1999, men blev den gang afholdt i mejeriet og i 2000 i præstegården. I de år modtog vi rigtig mange sponsorater, såvel til møllen, som til møllehuset. Uden dem var det næppe blevet muligt af få bygget et møllehus. Men: Nu havde vi vores eget "klubhus". Det viste sig med tiden at være en uvurderlig ting.

Her mødtes vi fremover til arrangementer, møder og arbejdsdage. Der var en særlig stemning ved arbejdsdagene. Vi lavede skæg og sjov med hinanden - tog "lidt gas" på hinanden. Alt sammen venligt ment. Desværre erindrer jeg ikke detaljerne i vores gensidige drillerier, men sjovt og hyggeligt var det.

Der var store dage undervejs i de år. Møllehatten sættes på plads i oktober 2002, vingerne kom på i april 2003, indvielse i juni 2003 med et brag af en fest i forsamlingshuset med 160 deltagere. Alt sammen under aviser og TVøst's store opmærksomhed.

MÅLET NÅET!

2003 blev året, hvor vi kunne åbne "dørene" for besøgende - med rigtig mølledrift. Det var fantastisk og imponerende. Nu forestod der et nyt kapitel i møllens historie og godt i gang med det, syntes jeg, at tiden var kommet til at sige tak og på gensyn til laugets medlemmer.

Gensynet fandt sted på mølledagen i juni i år. Hvem ved, måske er lysten vendt tilbage sammen med interessen fra en ny generation.

HJERTELIG TILLYKKE.

Med disse ord ønsker jeg møllelauget "Hjertelig tillykke" med 25-års jubilæet. Godt gået alle sammen!

INTERVIEW m/ Ruth Christensen

Hvorfor var du med til at genopbygge Skamstrup Mølle?

Jeg - og min daværende ægtefælle John Christensen - syntes, at det var et trist syn at se op til den forfaldne mølle ud fra præstegårdens vinduer - se den mere og mere gå til. Derfor ville vi begge være med til at restaurere den og senere hen kunne formidle det gamle møllerhåndværk til fremtidige besøgende. Heldigvis var der andre folk i byen, som havde den samme opfattelse og derfor var det muligt at starte Møllelauget i 1992.

Hvor mange år var du med?

Jeg var medlem af bestyrelsen i tiden 1992 til 2005 og var desuden kasserer for Møllelauget.

Hvilke aktiviteter ud over kasserer varetog du i Møllelauget?

Jeg var hovedsageligt med til at arrangere forskellige arrangementer / aktiviteter, såsom andespil, julemarkeder, aktivitetsdage på møllen for børn og deres familier.

Om efteråret havde vi aktiviteter, hvor børnene kunne bygge sig en drage eller et vindhjul, som derefter kunne afprøves. Ofte var vi en del kvinder, blandt andet Gitte Falster og Hanne Bach, som var med til at arrangere og gennemføre aktiviteterne.

Jeg hjalp dog også en del med ved arbejdsdagene. Jeg var med til at bilde møllesten, tjære spåner, anlægge beplantning omkring møllehuset og holde arealerne pæne.

Hvad har været godt i den tid du var med?

For det første var det, at et gammelt bygningsværk blev istandsat og bevaret, som derefter kunne genanvendes til at male korn og formidle det gamle håndværk videre til nye generationer.

For det andet var der et godt fællesskab i byen. Efter branden i 1999 kom der flere til, som ville være med til at genopbygge møllen. Det var fantastisk, at vi ikke bare gav op, men atter gik i gang med at smøge ærmerne op.

Hvad syntes du har været skidt?

Ikke noget decideret, dog kunne vi i bestyrelsen godt have tænkt os, at der var flere, som var aktive til arbejdsdagene. Der var efter min mening for mange foreninger i Skamstrup, som egentligt burde have haft mere samarbejde, da det ofte var de samme mennesker, der deltog aktivt i alle foreninger.

Hvordan tror du møllens fremtid vil være?

Det kan jeg ikke spå om, da jeg jo stoppede i bestyrelsen i 2005 og ikke rigtigt har fulgt med i møllens daglige drift siden.

Når jeg læser møllebladet, kan jeg se, at det er de samme mennesker, som var med dengang og at der er mange af de samme tiltag. Dette kan både være godt og skidt. Godt er, at gamle traditioner bevares og folk kan genkende dem - skidt er det, når der ikke kommer nye tiltag og frisk vind i sejlene, da det hurtigt kan blive for forudsigeligt for de besøgende.

Det er rigtig godt med Facebook-siden, da det er der de fleste folk får informationer.

Gamle traditioner kan/skal bevares og nye tiltag kan trække nye besøgende til. Her tænker jeg på aktiviteter, der er børnefamilievenlige.

Når jeg kigger på regnskabet, kan jeg se, at der er en pæn kassebeholdning, så mon ikke at fremtiden for møllen ser fin ud?

Desuden er "Vingesuset" og møllens website blevet flot og indbydende at se på.

Jeg ønsker Møllelauget fortsat alt godt og god vind i sejlene.

INTERVIEW m/ Henry Bisgaard

Hvorfor var du med til at genopbygge Skamstrup mølle?

Jeg kom til Skamstrup mejeri som mejerist i 1950. Ved udsigten derfra ligger møllen lige overfor. Der var en gammel møller Bay, der boede i det hvide hus, som ligger oppe ved brødfabrikken - ham snakkede jeg meget med. Vi sad tit ved trappen oppe ved møllen og kiggede ud over landskabet, så langt vi kunne. Han var en rigtig hyggelig gammel møller.

Interessen for møllen:

Det var en fredag aften. Inger og jeg vidste, at Møllelauget skulle gøre klar til det første julemarked. Jeg kend-

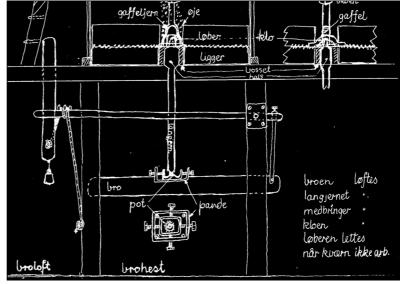
te ikke så mange af dem, men jeg sagde til min kone: "Jeg tror, jeg kører derop for at høre, om jeg ikke skal hjælpe med noget."

Jeg kommer halvvejs op af møllebakken, da møder jeg en mand, som kommer ned af bakken. "Er der noget De søger?" "Næh det er der sådan set ikke, jeg vil bare høre, om I ikke har noget, jeg kan hjælpe med til?". Manden svarede: "Det har vi da, du kan køre ud til Tømmerupgården og være med til at fælde juletræer". Det var John, præsten.

Om eftermiddagen, da vi sidder og holder pause, spørger de: "Tror du, at din kone kan tænke sig at hjælpe os heroppe til julemarkedet og stå at bage æbleskiver?" Skolelærefrue Else Johansen og Inger stod ved den bageste port og solgte æbleskiver. Dette var vores første gang af flere julemarkeder.

Møllebanden:

At køre med møllen lærte jeg aldrig. Jeg havde ingen forstand på håndværket omkring møllen, men jeg var med til at male og andre småting i møllebanden. Jeg var jo mejerist, så jeg var god til at skifte lejer o.lign.

Der var jo Poul Erik, som kunne bygge møllen. Det var hyggeligt - vi havde et godt samarbejde. Jeg var på et tidspunkt også bestyrelsesmedlem, men det var ikke rigtig mig.

Det gode ved møllebanden:

Der var et godt kammeratskab og vi var gode til at "tage gas" på hinanden. Vi havde aldrig uvenskab, vi kunne have forskellige meninger om nogle ting. Jeg siger jo ikke så meget og der var jo Bent, han sagde heller ikke ret meget. Hvis det var teknisk kunne han sige rigtig meget, det brændte han for. Jeg har været meget glad for at have været med i møllebanden.

Tragedien vi aldrig glemmer:

3. december i 1999. Det var natten til lørdag, der kom en kammerat fra Niløse og bankede på. Jeg kunne høre ham sige til Inger: "Kan du hente Henry! Der er ingen mølle i Skamstrup mere" Jeg kan stadigvæk se John for mig, da jeg ankommer til møllebakken. Han stod på trappen, der vendte mod byen. Han var dybt berørt - det var vi alle.

Hvordan møllens fremtid vil blive?

Jeg håber da på, at der kommer nye folk til. For hvad sker der, når Poul Erik og andre, der går og knokler deroppe, ikke kan - eller ikke gider mere? Jeg er meget betænkelig ved det, for pludselig en dag skal man nok betale en hel masse penge for at få folk til at komme og køre med møllen. Det er jo ikke en fredet mølle, hvor man kan få tilskud ligesom til Nr. Jernløse mølle: Ville det mon have set anderledes ud, hvis det stadigvæk havde været den gamle mølle, som stod på møllebakken?

Møllelaugets og møllens historie i billeder

Med rebet har vi prøvet at skabe kronologi i nogle af de mange billeder, der er taget siden 1992 - billeder, som fortæller om Møllelaugets store arbejde og om sammenholdet for at bevare en del af vores historie.

Nogle af billederne er taget af de aktive selv, men desværre har vi som oftest arbejdet mere med opbygning, vedligeholdelse og afvikling af arrangementer end med kameraet.

Derfor er vi meget taknemmelige for, at andre har taget billeder og efterfølgende overdraget dem til Møllelauget, som vi har kunnet bruge i "Vingesuset" gennem årene og nu kan samle til et tilbageblik gennem 25 år.

FORMANDEN i 2006 - NU v/ Gitte Husballe

Det kunne være sjovt at regne på. hvor mange timer jeg har brugt på møllen og møllearbeide de sidste 25 år. Men hvad skulle det fortælle? Det er ikke mængden af timer, der er brugt, men hvordan de er brugt - og mest af alt, hvordan jeg har oplevet det? Jeg har af og til spurgt mig selv, hvad jeg ville have brugt alt den tid til. hvis jeg ikke havde haft møllen. Jeg ved det ikke, men det havde nok ikke givet så mangfoldige oplevelser. Det er en særlig ting at være aktiv i et møllelaug. Mange ting er det samme som i andre foreningers drift. Dog har vi at gøre med en unik og aktiv byg-

ning, som kræver, at vi af og til tænker i lidt andre baner. Det er spændende og udfordrende.

Når mølleriet kører, kværnen synger, drevene klaprer og der kommer fint mel i sækkene under sigten, har jeg en rigtig god dag. Når gæsterne kigger og lytter benovede på møllen og melet, så ved jeg, hvorfor jeg - og sikkert mange andre aktive - vil gøre en indsats for møllen. Jeg er stolt af møllen og af, at vi er grunden til, at der er noget at vise frem.

Da jeg blev formand i 2006 var der ikke mange kvindelige formænd i landets møllelaug. Hvorfor ikke? Hmm .. fra gammel tid var en mølle jo en mandeting. Nu om stunder skal der ikke kun rå kræfter til.

Vi har heldigvis altid været en god blanding af kvinder og mænd i bestyrelsen - og også i den aktive flok. Det giver et nuanceret blik på de beslutninger, der skal tages. Jeg tror, det har været en stor styrke i vores møllelaug.

I de 11 år jeg har været formand, har møllen været i drift. Hvad betyder det? Det er tiden efter restaureringen. Det er en tid, hvor vi har holdt møllen vedlige, og vi har "kun" skullet skaffe penge til faste udgifter og vedligehold. Det betyder, at vi kun har søgt få fonde og i stedet har forsøgt os med en del forskellige arrangementer.

Det har været interessant at planlægge og afprøve forskellige tiltag. Ikke alt har været en succes.

Nogle arrangementer er tiden løbet fra. Der er f.eks. kommet meget fokus på, at familier skal være aktive sammen i ferierne. Det har betydet, at der blev for mange tilbud i efterårsferien. hvorfor vores efterårsarrangement måtte udgå. Til gengæld er det blevet populært at gå til minikonfirmand, så vi har arrangeret en årlig høstdag i samarbejde med menighedsrådet. Nok har vi en gammel mølle, men derfor kan - og skal - vi alligevel følge med tiden.

Fast indhold er andespil og julemarked, som har fulgt os fra laugets start. Jeg har været meget involveret i planlægningen af julemarkedet. Det er derfor med stor nervøsitet. at jeg står og kigger efter de første gæster ud gennem vinduerne i møllen Det er et stort arrangement for os. Det skal klappe, fordelt på alle etager og tidligere også udendørs. Der er mange frivillige i gang. Det er altid

spændende: - Lykkes det? - Er gæsterne er glade? - Tjener vi nogle penge til næste års drift? Selv om vi har holdt julemarked mange gange, er man lige spændt og lige træt, når vi lukker. Jeg håber, at vi kan fortsætte denne tradition, som er med til at sætte Skamstrup på landkortet.

Der har været mange forskellige frivillige medlemmer med igennem tiden. Der har været forskellige primære behov i forskellige perioder. Nogle perioder har der været meget brug for håndværkere, andre perioder har det været organisatorer, idemænd, guider og hjælpere til div. arrangementer. Det har også betydet, at der har været udskiftning i gruppen af frivillige. Det er dejligt, når der kommer nye til. Det giver de "erfarne" i gruppen nyt blod på tanden. Jeg håber meget, at mange af de tidligere frivillige vil kigge op til os på jubilæumsdagen. Det er så hyggeligt at mødes igen.

Nogle ting har ikke ændret sig de sidste 11 år. Andespil og julemarked er - som de plejer. Vingesuset har først lige fået en makeover efter 24 år. Morgenkaffen både om torsdagen og ved arbejdsdagene må der ikke røres ved.

Andre ting gentager sig. Debat om Vingesus på nettet eller pr. mail. Afklaring om at lægge ansvar og økonomiske rammer ud til møllebanden. Næsten årlig beslutning om vi skal lave en masse hurlumhej eller om møllen skal være alene i fokus til særlige åbningsdage.

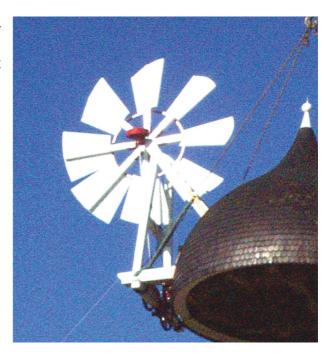
Nogle ting ændres helt. For 10 år siden talte vi om at lave reservefond af den arv, vi fik og kun bruge renterne. Nu ville det ikke give noget at arbejde med, når renten er 0%. For 10 år siden var kontakten til de aktive primært pr. brev og kun enkelte på e-mail. Nu er det næsten kun på e-mail.

Vores 10 år gamle trefløjede folder til markedsføring af møllen er blevet suppleret med nutidens elektroniske værktøjer – vores hjemmeside og facebook-profil.

Møllelauget udsprang af Landsbyforeningen - men med tiden har begge foreninger ændret sig meget, og det har været svært at fastholde et tæt samarbejde. Det skal dog siges, at vi har forsøgt fra begge sider, men vores interesser og organisering er forskellige. Ét har vi dog til fælles - vi VIL sætte Skamstrup på Danmarkskortet!

Vi har et godt forhold til vores naboer og de er meget gode til at kontakte os, når noget er galt. Flere gange har jeg oplevet at blive ringet op sent om aftenen eller tidligt om morgenen. De gange, hvor vindrosens system var gået i stykker, sidder særligt dybt i mig.

Når tandhjulet kammer over, løfter det hatten og lader den falde ned igen. Det lyder meget lidt rart og hele møllen står og ryster. Det er flere år siden, men mindet kan stadig få nakkehårene til at rejse sig på mig. Det er en af de få kedelige oplevelser i arbejdet med møllen. Det betyder til gengæld også, at vi er opmærksomme på, hvor stort et maskineri vi arbejder med og at vinden har enorme kræfter.

Da møllen brændte besluttede vi, at der igen skulle stå en mølle på bakken. Vi var sikre på, at den aldrig ville blive det samme som den oprindelige mølle. Nej, det er den jo rent teknisk ikke, men nu har vi brugt lige så mange timer i denne mølle som i den anden. Jeg tænker ikke længere på, at det faktisk ikke er den oprindelige mølle.

Jeg tror, det er fordi vi har haft det samme møllelaug igennem alle 25 år. Vi har gjort det godt. Vi har trods udfordringer og svære perioder haft et godt samarbejde. Når det hele går op i en højere enhed, kan man/vi opnå rigtigt meget.

Det bliver meget spændende at opleve og deltage i de næste 25 år frem mod 50 års jubilæet.

DERFOR ER JEG MED v/ Flemming Rasmussen

Når jeg ser mig omkring i Skamstrup By, vil jeg hellere se en velholdt mølle end en træt mølle. Så da jeg for ca. 3 år siden hørte, at det kneb med at finde aktive til møllelauget, tog jeg med til den ekstraordinær generalforsamling og tilbød min hjælp til vedligehold. Jeg blev godt modtaget og kan kun anbefale andre at blive aktive medlemmer af møllelauget.

Jeg havde absolut ingen viden om møller - er tekniker/reparatør i mit daglige arbejde. Nogle af de erfarne møllevenner arrangerede et møllekursus, med 6-8 deltagere, over nogle aftener, hvor jeg lærte meget om Skamstrup mølle – og møller i det hele taget. Fagudtryk, som vindrose, persen, stjernehjul, stokkehjul m.v., var noget af det, jeg lærte på disse gode aftener.

Jeg berettede med begejstring for min nære familie - måske lidt for meget, da min søn (teenager type) sagde til mig: "Far - hold nu kæft med den mølle".

Det arbejde, som jeg har været en del af i de tre år, er renovering/maling af vindrose og noget reparation på en kornvalse. Det største job var rensning/maling af vinger og hækværk – godt 200 timers arbejde udført af 6-7 personer.

I efteråret 2016 måtte vi indstille al kørsel med møllen, fordi den store aksel ("bjørnen"), som vingerne sidder fast på, var mørnet/tæret. Der var risiko for, at den ville knække (akslen er en halvmeter tyk!). Så vinter/foråret 2017 gik vi i gang med at tilpasse og montere kraftige vinkeljern/spændiern på mølleakslen.

De opgaver, jeg deltager i, foregår på den måde, at næstformanden kontakter mig og nogle af de aktive medlemmer med forslag til tidspunkter at arbejde på. Når vi er 2-3 mand eller flere så "rykker" vi. Når der er lørdagsarbejde starter vi med kaffe og morgenbrød. Man bliver tildelt opgaver, som man enten byder ind på eller er bedst til. Man er til stede den tid, man kan afse.

Det er godt at træffe møllefolkene ved de fælles projekter, som er i gang – og der er ikke kun arbejde. Der er pauser med forplejning, som møllelauget sørger for. Kort sagt behagelig atmosfære og godt socialt samvær.

Jeg har også været med på to af udflugterne, som var arrangeret af bestyrelsesmedlemmer-

ne. Turene gik til Lumsås mølle og Agersø mølle – med rundvisning af frivillige på disse møller. Her var det mulighed for at tage ledsager med. Om aftenen - efter udflugterne - holder vi sammenkomster med grillmad og godt humør, hvor bestyrelsesmedlemmerne, på skift, lægger hus til.

Efter at have talt med mølleaktive fra flere forskellige møller er jeg sikker på, at de møller - som har aktive medlemmer med al mulig erfaring vedr. administration, praktisk håndværk, undervisning og ledelse - er de møller, som klarer sig bedst i fremtiden.

Skamstrup mølle, vores mølle, er i god stand og bliver løbende vedligeholdt der kommer hele tiden nye opgaver.

Næste opgave er tjæring af hele møllen - dyrt, men nødvendigt. Møllelaugets medlemmer knokler på med at skaffe penge til vedligeholdet, så at vi, som udfører vedligeholdet, kan få de materialer, der er brug for.

INTERVIEW m/ Ann Dreyer, Katrinebjerg Ridecenter

Hvorfor er du med i Møllelauget?

Jeg er med i Møllelauget, fordi jeg syntes, at møllen er så flot og jeg nyder sådan at komme ridende oppe fra Sørninge og se møllen og kirken - det er simpelthen "ren Morten Korch". Vi har nu boet her ude på Katrinebjerg i 32 år og jeg så lysskæret, da den gamle mølle brændte. Det var rystende. Jeg er meget fascineret af møllen og virkelig imponeret over, at folk har lagt så megen energi i at få møllen op at stå igen. Den er utrolig smuk - synes jeg - og jeg nyder virkelig at komme deroppe - sikke et udsyn. Det er til at falde i svime over, at vores forfædre har været i stand til at konstruere sådan en stor mølle.

Hvor mange år har du været aktiv i Møllelauget?

Det har jeg ikke været i så mange år - et par år, tror jeg. Jeg har mest bare nydt møllen. Det er lidt begrænset, hvad jeg kan nå at lægge af kræfter i møllearbejde, men jeg kan gøre noget med

mine ponyer. For eksempel at tage op på møllen, når der er mølledag og så tage et par ponyer med. Så kan folk jo komme med deres børn/børnebørn og få en lille ridetur, Det syntes jeg er meget hyggeligt. Og mine rideskolebørn syntes, at det er rigtigt fedt at være med deroppe, så det der er lidt rift om. De spørger: "Kan vi ikke komme med? Kan vi ikke komme med?" De syntes, at det er så sjovt at være der.

På vores ridelejre har vi programlagt er tur op til møllen om onsdagen. Her bager vi pandekager over bål. Vi er så heldige, at Niels og Vivi gerne vil hjælpe til. Niels står jo for meget i Møllelauget og hjælper med at tænde op og lave bål. Og Vivi (som er tidligere skolelærer lige som jeg) er god til at hjælpe børnene med at lave pandekagerne.

Forældrene kommer og slutter op om det. De syntes, at det er herligt at se Skamstrup mølle.

Flere af deltagerne på vores ridelejre kommer fra København og omegn. Forældrene kører gerne

hele vejen herud, kigger med og hjælper med at holde ponyerne, mens børnene laver pandekager. Det har vi nu gjort i 2 år.

Det var faktisk noget Niels og jeg blev enige om at prøve, og nu er det sådan, at forældrene spørger: "Skal vi på møllen i år?" Det skal vi selvfølgelig! Det syntes jeg er en fin tradition. Niels er også god til at vise forældrene rundt, når nogle fædre viser interesse for alle de store tandhjul og gerne vil vide, hvordan sådan en mølle fungerer.

Det er et ret populært indslag på ridelejrene at ride aftentur til møllen. Det er jo kulturhistorisk formidling, vi giver til de unge mennesker - at det er en "rigtig mølle", som kan dreje rundt.

Hvad har gjort størst indtryk på dig?

Jeg har været på julemarked med mine børnebørn. Der var forskellige aktiviteter - folk er jo flinke til at byde ind med noget. Man kunne købe mange hjemmelavede ting. Det var rigtig hyggeligt. Jeg synes, at det er vigtigt for mine børnebørn at vide noget om møllen og den ældste på 9 år var meget interesseret i de store tandhjul og hvordan de virkede. Det var en fin oplevelse, som jeg vil gentage.

Ellers prøver jeg at hjælpe til, når jeg kan. Jeg har bl.a. været med til at male vinduer. Vi var på en tur med møllelauget sidste år, hvor vi så Agersø mølle. Det var super hyggeligt. Men vores er den flotteste!

Hvordan tror du møllelaugets fremtid er?

Så længe der er nogle ildsjæle som nu, så tror jeg, at den vil bestå. Jeg kan godt se, at det primært er pensionist-gruppen, der er mest engageret og har lyst til at lave et stykke arbejde. De mødes, hygger/snakker og arbejder hver torsdag. Den har lidt "samle-effekt" for det "grå guld" og kan trække nogle folk til.

Jeg bør være lidt mere aktiv i lokalområdet, men prioriterer møllen, for som mine børnebørn siger, når vi kører forbi: "Der er farmors mølle!" - fordi jeg snakker så meget om den.

Det er vigtigt, at "møllebanden", som er der nu, får sat de yngre ind i, hvordan tingene hænger sammen, så de langsomt kan overtage driften af møllen. Der skal jo være nogle, som kan drive møllen videre!

Jeg vil håbe, at møllelauget har en god fremtid.

I forbindelse med vores research til dette skrift fandt vi ud af, at historien om vores mølle findes i mange børns skoletasker. Den er nemlig en del af læsebogen "Godt på vej" udgivet i 2001 til undervisning i indskolingen og skrevet af Jan Evald Johansen og Jytte Nørgaard, som kendte til møllen og dens historie.

Vi kontaktede Jan Evald Johansen og udover at få et eksemplar af bogen, som nu står i møllehuset, hvor du gerne må kigge i den, fik vi også lov til at bruge bogen i mølleregi og bringer hermed nogle

UDDRAG AF LÆSEBOGEN "GODT PÅ VEJ" FOR INDSKOLINGEN

Her er en vindmølle, som blev brugt i gamle dage. Den bruger vindkraft til at male korn til mel. Møllen er lavet af træ. På det store møllehus sidder møllehatten med fire vinger.

Inden i møllehuset er der fem lofter ...

Skamstrup Mølle nåede kun at stå ...

"Møllens venner" er kede af at byens mølle brændte. I dag holdt de et møde, hvor de talte om, hvad der nu skulle ske. De blev enige om at få møllen bygget op igen.

SÅDAN BEGYNDTE det ...

læs mere på www.skamstrupmolle.dk

Stiftende generalforsamling i

Skamstrup Møllelaug

d.17 september 1992 kl.19.30 i forsamlingshuset

Flere møllebyggerer har bekræftet vores tro på, at møllen endnu kan reddes. Det vil koste mange penge og kræve mange frivillige arbejdende hænder, men i første fase skal der planlægges, søges fonde, kommune, amt, og arrangeres tiltag der kan skaffe midler til restaureringen. For at alle disse ting kan gøres skal der stå en organisation bag. Derfor indkalder møllegruppen under Skamstrup Landsbyforening til stiftende generalforsamling i et selvstændigt laug. Mød op og vær med til at redde møllen. Du behøver ikke at blive valgt i bestyrelsen for at tilkendegive din støtte. Din blotte tilstedeværelse viser, at der er andre end møllegruppen, der tror på projektet. Alle, også interesserede uden for Skamstrup er velkommen. Et projekt til glæde for hele Tornved kommune og det meste af Holbæk amt (så langt kan møllen ses) kan og skal ikke gøres af Skamstrup alene.

Oktober 1992:

November 1992:

Skamstrup Mollelaug

Mærkedage og begivenheder 1992 – 1998

18. juni 1992: Borgermøde om møllens fremtid

17. september 1992: Stiftende generalforsamling

26.september 1992: De gamle møllevinger og den gamle hat

tages ned. Samme dag 1.gave af mange:

20.000 kr.

7.oktober 1992: Ja fra Tornved Kommune til iværksættelse

af beskæftigelsesprojekt på møllen. 1.nr. af laugets blad "Vingesuset" 1.udgave af "Skamstrup Møllevin" 1.julemarkedsdag af hidtil 12!

13.december 1992: Ljulemarkedsdag af hidtil 12!
Januar 1993: Restaurering af mølle påbegyndes.

15.maj 1993: Stort forårsmarked i samarbejde med

Skamstrup Landsbyforening.

12.april 1994: Skamstrup Molle overdrages formelt til

Møllelauget. Skøde underskrives.

24.maj 1994: Foreningsfest i anledning af ejerskiftet. Pris

for møllen: 2 kr.

17. september 1994: Den nye beklædning på møllekroppen står

færdig.

28.oktober 1994: Landespil af hidtil 4!

11.december 1994: Møllenissen er vendt tilbage.

6.maj 1995: Nyt stort forårsmarked sammen med

Landsbyforeningen.

Laugust 1995: Arbejdet med den nye mollehat pågyndes.

Gennem årene er der skrevet meget om møllen i avisen, og rigtig mange har samlet avisudklip sammen.

Det ville kræve rigtig mange sider her i jubilæumsskriftet at gengive de mange artikler - og hvilke skulle vi så vælge?

Derfor har vi her samlet - nogle - af overskrifterne, og har du lyst, er du på jubilæumsdagen, den 16.september, meget velkommen til at sætte dig og bladre tilbage gennem tiden i de mapper, som udklippene er sam-

Hver eneste artikel, note eller annonce, som har været bragt i avisen. fortæller sin helt egen historie - en historie om en mølle, der rejste sig igen og igen på møllebakken,. En historie om nogle stædige og arbejdsomme mennesker, som gerne ville møllen og som hver på deres måde har bidraget til, at Møllelauget har overlevet som forening gennem 25 år.

Efter jubilæet overdrages alle udklippene til Tornved Lokalhistoriske Arkiv -vi synes, at det er der map-

